

Plenum

Torsdag 6.11.2025 kl. 16.00—18.56

2.1. Muntlig fråga om finansieringen av välfärdsområdena (Johanna Ojala-Niemelä sd)

Muntligt spörsmål MFT 168/2025 rd

Muntlig frågestund

Förste vice talman Paula Risikko: Ledamot Ojala-Niemelä, varsågod.

Debatt

16.04 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveystalvet ovat ympäri Suomea kriisissä. Ihmiset ovat todella huolissaan tilanteesta. Hallituksen piti seurata hyvinvointialueiden rahoitusta. Huolet hyvinvointialueiden riittämättömästä rahoituksesta ovat kuitenkin kaikuneet kuuroille korville. Te, ministeri Ikonen, olette lähettänyt mustiin pukeutuneet pukumiehet ympäri Suomea säästämään hoidosta [Perussuomalaisien ryhmästä: Onko varmasti miehiä?] ja hoitoonpääsystä. Olette laittaneet hyvinvointialueet tekemään likaisen työn puolestanne. Olette nyt viimein kahden vuoden jälkeen esittäneet väliaikaista muutosta, jossa nollatulokseen päässeet hyvinvointialueet saavat lisää aikaa alijäämien kattamiseen. Kuten tiedätte, tämä ei alueille riitä. Ministeri Ikonen, pakotatteko hyvinvointialueet yhdistymään toisiinsa taloudellisessa kriisissä, jonka olisitte voineet hoitaa jo vuonna 2023? [Jani Mäkelä: Miksette te hoitaneet?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.05 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus pitää viime kädessä huolta siitä, että ihmisten perustuslainmukaiset palvelut turvataan. Meillä on viime kädessä keinoja teidän säätämänne lain mukaan käynnistää näitä arviointimenettelyjä, joilla turvataan sitä rahoituksen riittävyyttä ja ihmisten palveluitten turvaamista, tai myöntää lisärahoitusta, kuten viime viikolla Pohjois-Karjalalle myönnettiin. Nämä ovat niitä lainsäädännön keinoja. Lisäksi meillä on tällä hetkellä valmistelussa myöskin tällainen niin sanottu määräaikalaki, jolla kohdennetusti voidaan pidentää tätä lisää aikaa alijäämien kattamiseen niillä alueilla, joilla on edellytykset siinä onnistua. Viime viikolla päättyi sen osalta lausuntokierros. Käymme parhaillaan läpi tätä palautetta ja teemme sen osalta tästä sitten johtopäätöksiä. Useilla erilaisilla keinoilla haemme ratkaisuja siihen, että alueet saavat huolehdittua ihmisten palveluista. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Ojala-Niemelä jatkaa.

Punkt i protokollet PR 105/2025 rd

16.06 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus leikkii vastuuttomasti ihmisten hengellä ja terveydellä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Älkää viitsikö! — Välihuutoja oikealta] Lailla kiellätte Kemistä raskaan kirurgian. Sairaalan yöpäivystyksessä saa jatkossa olla ainoastaan yksi päivystävä lääkäri paikalla. Ivalon yöpäivystyksen mahdollisen lakkautuksen myötä välimatka hoitoon kasvaa jopa 500 kilometriin. Te pakotatte lakkauttamaan vuodeosastoja ympäri maan. Terveyskeskukset ja vuodeosastot ovat harvaan asuttujen alueiden turva, jossa on lääkkeitä, ruoka ja hoito ympäri vuorokauden. Nyt olette sammuttamassa näitä valoja, koska ette ole varmistaneet rahoitusta ylläpitää palveluja. Vuodeosastot uhkaavat karata jopa kuuden tunnin ajomatkan päähän. Nämä lyhytnäköiset säästöt tulevat maksamaan taloudellisesti ja inhimillisesti todella paljon. Talouden kylmät numerot ajavat ihmisten ohitse.

Ministeri Ikonen, pakotatteko alueet toteuttamaan arviointityöryhmän esitykset?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.07 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan tuoda esiin sen, että tämän hallituksen aikana hyvinvointialueitten rahoitus on kasvanut neljällä miljardilla eurolla suhteessa siihen, mikä se taso oli edellisellä kaudella. [Oikealta: Ohhoh! — Timo Heinonen: Enemmän kuin Marinin aikana koskaan!] Eli ettei luoda vääränlaista mielikuvaa, niin me olemme panostaneet siihen, ja alueet ovat saaneet talouden kehitystään haltuun. [Krista Kiuru: Se tulee suoraan laista!] Kun me katsomme koko maan tasolla, niin tämän vuoden puolella alueet jo keskimäärin pääsevät ylijäämäiseen tulokseen ja samalla myöskin sitten palveluiden saatavuus on monin osin kehittynyt parempaan suuntaan. Palveluita on kyetty uudistamaan. Eli isossa kuvassa suunta on oikea.

Sitten meillä on muutamalla alueella ollut isoja haasteita, ja sitä varten on laitettu arviointityöryhmät liikkeelle. Ne ovat puolueettomia ryhmiä. Me emme poliittisesti puutu niiden töihin, vaan sinne ovat alueet itse nimenneet edustajat, eri ministeriöt ovat nimenneet edustajat, sinne on valittu puolueettomat tahot puheenjohtajiksi. Nyt nämä alueet hakevat niitä ratkaisuja, joilla saadaan palvelut turvattua alueilla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Kiuru, Krista.

16.08 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole yllättynyt, että emme saaneet teiltä vastauksia. Teillä on tapana piiloutua — jos ei viime hallituksen selän taakse, niin ainakin muiden selän taakse. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kertokaas nyt asiantuntijana sitten!] Me kysyimme teiltä suoraan, otatteko te vastuuta siitä, minkälaisessa tilanteessa hyvinvointialueet ovat. Alijäämä on kymmenellä alueella niin suuri, että se on jo poikkeuksellinen. Jos kunnat olisivat tässä pisteessä, jotain tehtäisiin.

Me pyysimme teiltä, hallitus, vuonna 23 syksyllä, että te antaisitte alueille aikaa sopeuttaa alijäämiä, mutta te ette voineet, koska te olette porukalla tehneet sellaisen hallitusohjelman, jossa sotesta tulee säästää lähes kaksi miljardia euroa, ja nyt painetaan kaasua. [Timo Heinonen: Enempi laitamme rahaa!] Te olette painaneet kaasua, ja nyt lähetitte myöskin selvityshenkilöt varmistamaan, että säästöjä tulee. Te aiheutatte vakavan sotekriisin tässä maassa, ministeri, ja me kysymme teiltä: jatkuuko tämä puuttumattomuuden linja,

Punkt i protokollet PR 105/2025 rd

[Puhemies koputtaa] että nostatte kädet ylös ja sanotte, [Puhemies koputtaa] ettette tee mitään, [Juha Mäenpää: Ei saa puhua höpöjä!] vai aiotteko antaa kaikille [Puhemies: Aika!] alijäämän kattamiseen lisääikaa ja ottaa lisärahoituksen käyttöön [Puhemies: Aika!] vaikeimpien alueiden osalta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi ministeri Ikonen. — Pysytään minuutissa, sekä ministerit että edustajat.

16.09 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä me todellakin toimimme. Me olemme saaneet teiltä perinnöksi tämän soteuudistuksen, jossa on monenlaisia valuvikoja, jotka tulevat tällä hetkellä esiin, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Selän taakse!] ja me korjaamme niitä valuvikoja sitä mukaa kuin niitä on tullut esiin. [Krista Kiuru: Ette ole korjanneet vielä yhtään valuvikaa!] Se, että oltaisiin lähdetty pidentämään alijäämien kattamisaikaa kaikkien alueitten osalta, ei olisi ollut tarkoituksenmukainen ratkaisu koko maan tasolla. [Krista Kiuru: Koska ei olisi tullut tarpeeksi säästöä!] Meidän tavoitteemme on saada nämä rahat riittämään myöskin tulevien sukupolvien palveluihin, ja sen tähden meidän on haettava uudenlaisia tekemisen tapoja ratkaista näitä.

Meillä osa alueista on pääsemässä tähän alijäämän kattamistavoitteeseen. Sitten siellä on alueita, jotka tarvitsevat hieman lisääikaa. Sitä me olemme tällä määräaikalalla heille antamassa, jotta he saavat sen tavoitteen saavutettua. Sitten olemme muun muassa näitä arviointimenettelyjä käynnistäneet niiden alueitten osalta, joissa on isompia haasteita, ja jo arviointimenettely itsessään tuo tällaista lisääikaa siihen. Eli siellä haetaan hiukan pidemmällä ajalla ratkaisuja näiden alueiden tilanteisiin. Meillä on erilaisia muutostuen menettelyjä. Tosiaan lisärahoitusta on nyt viime viikolla ensimmäistä kertaa myönnetty.

Me käytämme erilaisia välineitä eri alueiden tilanteisiin, jotta niillä löydetään ratkaisuja. Meidän halumme on se, että jokainen hyvinvointialue onnistuu turvaamaan palvelut sekä nyt että pidemmällä aikavälillä, [Puhemies: Aika!] ja siksi me tarvitsemme erilaisia välineitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Berg.

16.11 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP on jo pitkään esittänyt toimia hyvinvointialueiden tukemiseksi ja hoitoonpääsyn parantamiseksi. Jo puolitoista vuotta sitten välikysymyksessämme varoitimme tilanteen kriisiytyvän ja kehoitimme hallitusta toimimaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mistä me varoitimme?] Te hallituksessa olette kuitenkin valinneet passiivisuuden ja vielä leikanneet julkisten sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitusta tällä hallituskaudella jo yli 750 miljoonaa euroa, samalla kun yksityisiä terveysjättejä olette tukeneet.

Herää kysymys, odottaako hallitus julkisten hyvinvointialueiden kaatuvan, jotta voitaisiin siirtyä vakuutusperusteiseen, yksityisen sektorin hallitsemaan malliin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Salaliittoteorioita!] Ministeri Ikonen, voitteko luvata, ettei kokoomus pyri tähän suuntaan?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 105/2025 rd

16.12 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En vastaa täällä yksittäisen puolueen, vaan koko hallituksen politiikasta. Kuten kuvasin, me todella haemme keinoja turvata tätä kokonaisuutta.

Mitä tulee palvelulainsäädännön kehittämiseen, ministeri Juuso on täällä useampaankin otteeseen kertonut — ja ministeri Grahn-Laasonen myöskin — siitä, miten me hoitopääsyä parannamme. Me olemme tuoneet esimerkiksi nuorten mielenterveyteen terapiatakuun tällä kaudella. [Krista Kiuru: Siis satoja miljoonia leikattu hoitopääsystä!]

Olemme lähteneet kehittämään omalääkärimallia hoidon jatkuvuuden turvaamiseksi. Kela-korvauksilla autamme esimerkiksi tällä kokeilulla yli 65-vuotiaiden hoitopääsyä nykyistä paremmin. Haemme tämmöisiä täsmäratkaisuja, joilla me parannamme ihmisten hoitopääsyä. Hyvinvointialueet ovat löytäneet useita uudenlaisia tapoja turvata ihmisten palveluita, eli palveluitten kehittämistä tehdään.

Meillä on tällä hetkellä käynnissä rahoituslain uudistus. Olemme uudistamassa hyvinvointialueitten rahoitusta toimimaan aiempaa paremmin. Ja kuten äsken kuvasin, me ollaan erilaisilla ohjauksen menettelyillä myöskin lähdetty aluekohtaisesti turvaamaan alueiden onnistumista. Eli me todella teemme töitä hyvinvointialueitten tukemiseksi. Tässä ei kukaan varmasti istu käsien päällä. Meidän kaikkien asia on huolehtia, että ihmiset saavat [Puhemies koputtaa] heidän sosiaali- ja terveystalonsa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pidetään minuutista kiinni. — Seuraavaksi edustaja Lindén.

16.13 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysyn myös ministeri Ikoselta: Melko tasan kaksi vuotta sitten, 19. marraskuuta, oli kuntatalouden musta perjantai johtuen siitä, että edellisen vuoden verotulokertymä oli alhaisempi kuin oli oletettu. Silloin viikonlopun aikana hallitus teki linjauksen [Krista Kiuru: Kyllä, kiire tuli!] ja ilmoitti maanantaina kunnille, että ei tehdä välittömästi mitään sen vaatimia leikkauksia vaan annetaan kunnille lisää aikaa. Nyt ehdotan tässä ja kysyn teidän kantaanne tähän ehdotukseen: eikö samalla tavalla pitäisi nyt antaa tiedonanto siitä, että on tulossa kaikille alueille tasapainotukseen lisää aikaa, ja myös siitä, että tätä rahoituslakia lähdetään laajapohjaisesti uudelleen arvioimaan? Ei riitä, että asetetaan diagnoosiasioissa selvityshenkilö — hyvä, että asetetaan, mutta se on kuitenkin vain pieni osa tätä kokonaisuutta. Kun näin tehtäisiin, tilanne rauhoittuisi tuolla kentällä, irtisanomiset voitaisiin peruuttaa ja kansalaisten hätä loppuisi. Oletteko valmiit tekemään tällaisen linjauksen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Ikonen.

16.14 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt täytyy esittää jatkokysymys: Jos me lisäisimme lisää aikaa tänne koko ajalle... [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Teiltä kysyttiin! — Voitte vaihtaa paikkaa! — Krista Kiuru: Tämä ei ole opposition kyselytunti!] — Jos saan puhua. — Jos me antaisimme lisää aikaa kaikille alueille ja veisimme sen kannusteen hakea myöskin uudenlaisia ratkaisuja siihen, että me saamme nämä rahat riittämään tulevaisuudessa, niin se tarkoittaisi sitä, että meidän pitäisi hakea jonkinlaisia toisia toimia julkisen talouden tasolla. Mitä ne toimet ovat, joita ehdotatte korvaaviksi toimiksi? [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ja keskustan ryhmistä]

Punkt i protokollet PR 105/2025 rd

Meidän ei kannata antaa lisäaikaa niille alueille, jotka pääsevät tähän tavoitteeseen, mutta me olemme antamassa lisäaikaa niille alueille, joilla on edellytyksiä päästä siihen tavoitteeseen. Eli kuten tässä jo muutamaan kertaan olen sanonut, me haemme erilaisia keinoja.

Ja kun pyysitte tätä rahoituslain uudistamista, niin se on käynnissä. Me olemme tehneet kaksi pienempää uudistusta, jotka kannustavat kustannusten hillintään, terveyden edistämiseen. [Aki Lindén: Ne oli molemmat miinusmerkkisiä!] Nyt olemme uudistamassa tätä diagnoosimallia ja tekemässä kolmannen vaiheen uudistuksia. Varmasti sitten seuraavaa hallituskautta kohti meidän, koko tämän salin puolueiden yhdessä, täytyy miettiä, millä tavalla koko tätä rahoitusmallia on syytä uudistaa. Kyllä siinä edelleenkin valuvikoja on. [Keskustan ryhmästä: Me ollaan ehdotettu sitä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta.

16.15 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kyllä-hän tämä on oikein silmänkääntötempu. Kaikki ne rahoituslakiin tehdyt muutokset, joita te olette tällä hallituskaudella tehneet, ovat miinusmerkkisiä, [Krista Kiuru: Ne on leikkauksia!] siis siinä on miinusmerkki edessä.

Oletteko, ministeri, tietoinen siitä, että ihmisten luottamus meidän sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin on heikentynyt? [Perussuomalaisten ryhmästä: Miksi te sössitte sen? — Juho Eerola: Tälläkö puheenvuorolla se paranee?] Ihmiset ovat aidosti huolissaan siitä, pääsevätkö he hoitoon ja kuinka ne terveyspalvelut jatkossa järjestetään. Tässä on kyse siitä luottamuksesta, jonka te olette omalta osaltanne rikkoneet. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitä te olette itse tehneet asialle?] Onko niin, että kun teidän plusmerkkiset asianne ovat menneet terveysbisnekseen, teidän tavoitteenanne on tehdä tähän maahan vaakuutus pohjainen terveydenhuollon malli, jossa vain raha ratkaisee?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo.

16.16 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotta suomalaisille ei jää väärää kuvaa, niin tosiasia on se, että lakiin perustuen hallituksella on kaikissa tilanteissa vastuu huolehtia jokaisen suomalaisen lakisääteisistä sosiaali- ja terveyspalveluista kaikkialla Suomessa, ja sen me teemme. Tähän voi luottaa. Me pidämme tästä kiinni.

No, sitten seuraava, ettei myöskään jää väärää kuvaa: THL toteaa, että kokonaisuutena meidän palveluissa mennään koko ajan hyvään ja parempaan suuntaan — siis palveluissa mennään parempaan suuntaan. Tämä työ tuottaa tulosta, joka viime kaudella aloitettiin, jota me jatkamme, jota me korjaamme, parannamme koko ajan.

Sitten tämä miinus—plus: Hallitus on lisännyt neljä miljardia rahaa hyvinvointialueiden rahoitukseen. Sen lisäksi me olemme valmiit antamaan lisäaikaa niille alueille, joille se on välttämätöntä, ja Pohjois-Karjalan osalta me teimme nyt ensimmäisen lisärahoituspäättöksen.

Eli minusta teillä on joko väärät tiedot tai väärää ymmärrystä. [Puhemies koputtaa — Perussuomalaisten ryhmästä: Jälkimmäinen! — Juho Eerola: Sekä—että, ja vielä pahaa siua!] Eli hallitus toimii, jotta me turvaamme ne ihmisten palvelut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen.

Punkt i protokollet PR 105/2025 rd

16.17 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sivistyneen valtion mittarina voidaan pitää sitä, kuinka se pitää huolta heikoimmistaan: lapsista, vammaisista, vanhuksista ja sairaista. [Petri Huru: Sitä hallitus tekee!]

Ennen vaaleja te, pääministeri Orpo, lupasitte, että hoitajia ei irtisanota. Nyt tilanne on päällä, ja hyvinvointialueilla irtisanotaan tuhansia hoitajia vielä tämän vuoden loppuun mennessä. [Juho Eerola: Ketkäs niitä hyvinvointialueita johtaa?] Teillä on se hätäjarru, millä te voitte katkaista tämän hätätilan, joka sotekriisissä tällä hetkellä on. Aiotteko te toimia hallituksenne kanssa lupauksenne mukaisesti? [Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja pääministeri Orpo.

16.18 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sama perinne jatkuu, että kysytään käytännössä samantyyppistä kysymystä.

Kuten totesin ensimmäisessä vastauksessani, me olemme sitoutuneet tietenkin siihen, että jokainen ihminen Suomessa — riippumatta siitä, missä hän asuu — saa lakisääteiset sosiaali- ja terveyspalvelut. Tämä on hyvinvointiyhteiskunnan keskeinen lupaus, ja me pidämme siitä kiinni. Me pidämme siitä kiinni, mutta meillä ei ole enää käytössä sitä valtavaa rahasammiota, josta kaikki vaan hoidettaisiin rahalla, vaan meidän täytyy saada pidettyä se uudistamisen paine ja halu alueilla. Ja on aivan upeaa, [Välihuutoja vasemmalta] miten niin monella alueella, joissa on lähdetty rohkeasti uudistamaan ja tehty säästöt etupainotteisesti, on päästy pinnalle. Pystytään jopa nyt jo panostamaan uusiin asioihin. [Krista Kiuru: Eli lisää hoitajia työttömiksi! — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Nyt ei pääministeri tiedä, mistä puhuu!] Meillä on ongelmia, meillä on ongelmissa olevia alueita, mutta ei kannata antaa liian negatiivista kuvaa. Me ratkomme näitä ongelmia, ja tulemme pitämään huolta siitä, että siellä, missä ongelmat ovat kriittisiä, näitä ratkotaan.

Ja mitä hoitajiin tulee, niin minä todella toivon, että kun näitä kehittämiskeskusteluja käydään [Puhemies koputtaa] hyvinvointialueiden kanssa ja budjetteja tehdään, niin hoitohenkilökunta [Puhemies: Aika!] on se, mitä viimeiseen asti varjellaan, koska heitä me tarvitsemme nyt ja tulevaisuudessa. [Suna Kymäläinen: Ei ole rahaa maksaa palkkoja! — Hälinää — Puhemies koputtaa]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, rauhoitutaan. — Seuraavaksi edustaja Ovaska.

16.19 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tällä hallituksella tuntuu rahaa olevan, kun katsoo liikennehankkeita tuonne Turun suuntaan. Pääministerin Turun tunnin junakin etenee, ja 400 miljoonaa on luvattu sinne. [Välihuutoja oikealta — Juho Eerola: Oma idea!]

Mutta kun puhutaan sotesta ja siitä, mihin niitä rahoja käytetään, niin miten te vastaatte, kun ajatellaan, että Keski-Suomesta tulee viestiä, että toimintakuluja pitäisi karsia vuodessa 25 prosenttia, että päästään tähän velvoitteeseen, tai että Etelä-Savossa joku sanoi, että kolmasosa henkilöstöstä pitäisi irtisanoa, että päästään tähän tavoitteeseen? En tiedä, ovatko nämä totta vai ovatko nämä vain negatiivisia iltapäivälehtien uutisia, mutta jonkun näihin pitää vastata, ja se on ennen kaikkea hallitus.

Joidenkin asiantuntija-arvioiden mukaan hyvinvointialueet tulevat irtisanomaan henkilöstöä vuosina 25—27 jopa 15 000—20 000 ihmistä. Mitä te vastaatte? Voitteko te, minis-

Punkt i protokollet PR 105/2025 rd

teri Ikonen, sanoa, että nyt yt:t ovat ohi ja nyt pidetään huoli siitä, että ihmiset saavat hoitoa ja hoitajille on myöskin työtä tarjolla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Ikonen.

16.20 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt en ole aivan varma, mihinkä lehtijuttuun viittaatte esimerkiksi Keski-Suomen osalta tai muuta, enkä lähde nyt yksittäistä aluetta kommentoimaan, mutta on hyvä huomata se, että kun näitä arviointimenettelyjä laitetaan liikkeelle, niin siinä silloin lähtökohtaisesti katsotaan pidempää aikaa niiden alijäämien kattamiseen. Eli se ei tarkoita sitä, että arviointityöryhmä hakee keinot, joilla ensi vuoden aikana se alijäämä katettaisiin. Silloin olettaakseni päästäisiin ja päädyttäisiin tuonkaltaisiin lukuihin. Eli pitää säilyttää se mitta-kaava ja hahmottaa, millä aikavälillä arviointiryhmät niitä ratkaisuja hakevat, ettei tule luotua liian mahdotonta kuvaa asiasta. Eli kyllä siellä täytyy myöskin hakea sellaisia ratkaisuja, joilla nämä perustuslain mukaiset riittävät palvelut turvataan ihmisille aina. Siitä ei voida tinkiä, ja siinä mielessä ajattelen, että meidän vastuumme on myöskin huolehtia näistä asioista.

Mitä sitten yt-menettelyihin tulee, niin tällaisia muutosneuvotteluja on käyty itse asiassa näinä kolmena toimintavuotena kaikilla hyvinvointialueilla, Helsinkiä lukuun ottamatta, eri syistä lukuisiakin tänä aikana. Itse asiassa siinä taustalla suurimmassa osassa on ollut se, että siellä on muutettu palveluverkkoa, on muutettu työtehtäviä. [Puhemies: Aika!] Kaikki yt:iden puitteissa oleva [Puhemies koputtaa] ei tarkoita vähennyksiä, ja pääasiassa vähennyksiä on tullut [Puhemies: Aika!] sitten hallinto- ja johtamistehtäviin tähän asti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pidetään minuutista kiinni, niin mahdollisimman monta kysymystä saadaan. — Edustaja Forsgrén.

16.22 Bella Forsgrén vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa on puhuttu hyvinvointialueiden kriisistä jo pitkään, todella pitkään, ja se viesti ei ole ollut missään vaiheessa sellainen, että ei olisi tarvetta toimia heti. Hallitus on syyttänyt toista vuotta edellistä hallitusta, [Keskustan ryhmästä: Se on kyllä ihan totta!] ja kysyisinkin hallitukselta, milloin te otatte oman vastuun, koska te olette nyt vallassa. Vaikuttaa siltä, että hallitus on vasta viime aikoina alkanut toimii, kun hallinto-oikeudesta ja oikeuskanslerin toimesta on tullut päätös, missä on korostettu sitä, että hallituksen pitää turvata perusoikeuksien mukainen palvelu ihmisille.

No, hyvinvointialueet ovat nostaneet muutamia kehityskohtia, ja tässä muutama niistä. On noussut esille epäkohtia: 1) Pitkäaikaisdiagnoosien määrässä on suuria eroja. THL:n tilastoissa on alueiden välillä huomattu poikkeamia, joita ei voi selittää todellisilla sairastavuuseroilla. 2) Potilasjärjestelmät toimivat diagnoositiedoilla eri tavoin. 3) Diagnoositiedoissa on ollut virheitä.

Olisinkin kysynyt: tuleeko hallitus nyt tekemään toimenpiteet, joilla korjataan nämä ongelmat?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sieltä ministeri Ikonen.

Punkt i protokollet PR 105/2025 rd

16.23 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä erotan tässä oikeastaan kaksi eri asiaa. Toinen on se, miten tällä hetkellä toimitaan nykyisen lain puitteissa ja varmistetaan tietojen oikeellisuus, ja toinen on se, miten me olemme tätä rahoituslakia ja diagnoosimallia uudistamassa.

Jos aloitan siitä, että hyvinvointialueilla on vastuu tehdä kirjaukset oikein ja toimittaa ne oikea-aikaisesti. THL edelleen ottaa ne luvut vastaan, huolehtii alueitten ohjauksesta tässä kirjaamisessa, varmistaa tietojen oikeellisuuden ja laskee siitä nämä aluekohtaiset verktoimet, ja sitten valtio maksaa sen mukaisesti alueille. Nyt olen juuri tänään kertonut siitä, että olen käynnistämässä tällaista selvitystä ihan siitä, että käymme tarkkaan läpi kaikki nämä vaiheet, mitä tähän liittyy, ja varmistamme, että siellä ei synny virheitä. Nyt siinä, mitä THL on jo tähän asti tehnyt, esillä on ollut esimerkiksi tämä Pohteen iso heilahdus, ja siitä ei löytynyt ainakaan mitään tuottamuksellista, tahallista virhettä, vaan siinä esimerkiksi oli kyse tietojärjestelmästä heidän selvityksensä mukaan, tietojärjestelmän virheistä. Meidän pitää saada kiinni tällaiset kohdat, jotka tuottavat virheitä, ja korjata ne. Eli kyllä, käymme koko tämän prosessin läpi ja haemme korjaustoimet niihin kohtiin, missä näitä virheitä tulee.

Sitten toisena osana olemme uudistamassa [Puhemies koputtaa] tätä rahoitusmallia ja diagnoosikokonaisuutta osana sitä pidemmälle aikavälille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Pekonen.

16.24 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tähän saliin ei ole tuotu kahden vuoden aikana ainoatakaan lakiesitystä, joka korjaisi sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusta tai vahvistaisi palveluita, ei ainoatakaan. [Sari Sarkomaa: Ei pidä paikkaansa!] Vasemmistoliitto on jo pitkään esittänyt korjaavia toimenpiteitä, mutta hallitukselle ne eivät ole kelvanneet. Ainoa, mitä teidän toimestanne tapahtuu, on palveluista leikkaaminen kerta toisensa jälkeen.

Ministeri Purra, huomasin, että kritisoitte mediassa julkisen sektorin etätyökäytäntöjä. Samaan aikaan te esitätte ensi vuodelle 50 miljoonan euron leikkausta vanhuspalveluihin. Ja miten tämä sitten tehdään? Ministeri Juuson esityksen mukaan säästöt vanhusten kotihoidosta syntyvät, kun kotihoidon käyntejä korvataan etäkäynneillä ja henkilöstöä vähennetään. [Jani Mäkelä: Ei se nyt ihan liity tähän asiaan!] Ajatteletteko te, ministeri Purra, että hoitajat ovat juurikin se ammattiryhmä, jota kannattaa siirtää nykyistä enemmän etätöihin tai toisaalta kortistoon? [Vasemmalta: Erittäin hyvä kysymys! — Jani Mäkelä: Tämä oli pohjanoteeraus!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja ministeri Purra.

16.26 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tätä opposition populismia kuunnellessani en uskonut, että pääsisimme enää pidemmälle, mutta tässä oli kyllä melkoinen viritelmä jälleen. [Vasemmalta: Tämä on teidän budjetti!] Mutta vastaan siihen oikein mielelläni. Tällä kyselytunnilla tilanteessa, jossa tämä hallitus on lisännyt yli neljä miljardia hyvinvointialueiden rahoitusta [Aki Lindén: Rahoituslaki!] — yli neljä miljardia — ymmärsin edustaja Kiurulta jälleen kerran, että kyseessä on ikään kuin joku leikkiraha, että se ei ole mitään todellista. Mutta tälle hallituk-

Punkt i protokollet PR 105/2025 rd

selle jokainen euro, jonka me joudumme lisäämään johonkin, [Antti Kurvinen: Kyse on sairaista ja vanhuksista!] tarkoittaa sitä, että finanssipoliittisen tavoitteemme saavuttamiseksi me joudumme sen jostakin muualta ottamaan. Se lisää meidän velkaa, se lisää meidän alijäämiä. Samaan aikaan me olemme tehneet hyvinvointialueille uudistuksia. Mikäli velvoitteet alueilla vähenevät, totta kai se vaikuttaa myös rahoitukseen.

Itseäni suunnattomasti häiritsee opposition yleinen kertomus siitä, että me olemme säästäneet hyvinvointialueilta suoraa rahoitusta, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Te olette leikanneet niiltä!] kun me olemme lisänneet. Miksi te ette keskustele esimerkiksi rahoituslain palkkaharmonisatiosta, jolla on ollut vaikutus, uusista palkkaratkaisuista, [Puhemies: Aika!] ylipäättänsä teidän laatimanne rahoituslain [Puhemies koputtaa] ja soteuudistuskokonaisuuden ongelmista, joiden kanssa tämä hallitus [Puhemies: Aika!] joutuu elämään? [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: 500 miljoonaa annoitte kuitenkin terveysjäteille!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pysytään minuutissa. — Seuraavaksi edustaja Rintamäki.

16.27 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime hallituskaudella tehdyn soteuudistuksen keskeisimpiin kuuluvaksi ongelmaksi on osoittautunut rahoitusmalli. Kaikki tässä salissa ovat aivan herttaisen yksimielisiä siitä, että rahoitusmalli on huono ja epäoikeudenmukainen, vaikka perustelut vaihtelevatkin.

Ekä eniten kritiikkiä on viime aikoina herättänyt rahoitusmallin keskeisenä osana oleva Terveystietojen ja hyvinvoinnin laitoksen diagnoosimallin. Kun asiakastietojärjestelmät jätettiin yhtenäistämättä ja keskeinen säästömahdollisuus hukattiin, jouduttiin tilanteeseen, jossa saatavilla olevan tiedon laatu riippuu pitkälti käytössä olevasta potilastietojärjestelmästä. Diagnoosimäärissä alueiden välillä on selittämättömiä, jopa monikymmenkertaisia eroja.

Arvoisa ministeri Ikonen: Millä tavoin viime hallituskaudella tehdyn rahoitusmallin ongelmia aiotaan vielä tämän hallituskauden aikana korjata? Voisitteko vielä kerran rautalan-gasta sen oppositiolle vääntää? — Kiitos. [Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen.

16.28 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia paljon, tämä on hyvä kysymys. [Naurua vasemmalta]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kuunnellaan, mitä ministeri sanoo.

Tässä mallissa on todellakin monenlaisia haasteita, ja esimerkiksi tässä diagnoosimallissa, joka otettiin käyttöön silloin, tällä hetkellä tulee ilmi se, että se on otettu hyvin keskeneräisenä käyttöön, [Juho Eerola: Milloin se otettiin? Viime kaudella!] ja sen takia meillä on nämä haasteet.

Nyt me keskustelemme tällä hetkellä ensi ja seuraavan vuoden rahoituksesta, jotka lasketaan vuoden 23 tietojen perusteella, eli siltä ajalta, kun edellinen hallitus vielä toimi, eli hyvinvointialueitten ensimmäisen vuoden rahoituksesta. [Antti Kurvinen: Tuleeko korjauksia?] Jos me lähdemme ihan siitä liikkeelle, että silloin eri alueilla on ollut hyvin erilaiset kirjaamiskäytännöt, niin nyt juoksemme tässä kilpaa kasaan sitä ja korjaamme niitä

Punkt i protokollet PR 105/2025 rd

virheitä sieltä ja koetamme saada tätä tietoa yhdenmukaiseksi. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Aika verkkainen vauhti! — Krista Kiuru: Pari vuotta kesti teillä!] Tämä on valtava työ, todella valtava työ, ja me teemme sitä koko ajan. Pikkuhiljaa tässä nämä alueitten käytännöt liikkuvat samaan suuntaan, mutta tämä haaste tulee sieltä. [Keskustan ryhmästä: Liian pikkuhiljaa!]

Meidän tämä kokonaisuutemme: Me olemme rahoitusmallia uudistamassa, tosiaan sinne on lisätty kustannusten hillinnän kannustimia, terveyden edistämisen kannustimia. Nyt me käymme läpi vielä tätä diagnoosimallin uudistamista, [Puhemies koputtaa] ja sitten rinnalla hyvinvointialuelakia [Puhemies: Aika!] uudistetaan määräajan osalta. [Keskustan ryhmästä: Ei tullut vastausta!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Laiho.

16.30 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä ihmettelen tätä keskustelua, missä pelotellaan ihmisiä ja puhutaan, että sotepalvelut ovat leikkimistä, tai se, mitä täällä tehdään toimenpiteitä. Hallitus on tehnyt paljon toimenpiteitä sen kesken-eräisen soterahoitusmallin korjaamiseksi, [Krista Kiuru: Pelkkiä leikkauksia rahoitukseen, ei yhtään korjausta!] tähän mennessä jo kaksi eri muutosta, ja tällä hetkellä on lausunnoilla se alijäämän kattamisen menettelyn pidentäminen, eli töitä todellakin tehdään.

Asukkaiden luottamus palveluihin ja maine ovat tutkimusten mukaan kuitenkin parantuneet, ja THL:n raporttikin tätä tukee. Suomalaisten lakisääteisistä palveluista pidetään kiinni, ja ne turvataan kaikille riippumatta siitä, millä hyvinvointialueella asuu, niin kuin pääministeri on täällä jo useampaan kertaan sanonut. [Timo Harakka: Lapissa varsinkin! — Puhemies: Sitten kysymys!]

Kysymys on se, että kun täällä on nostettu myöskin tällainen asia, joka ei pidä paikkaansa, liittyen Ivalon päivystykseen, niin tietääkseni hallitus ei ole mitään tällaista linjausta antanut, [Puhemies koputtaa] vaan siellä on tehty tällainen tulkinta omalla hyvinvointialueella omien päättäjien osalta. [Puhemies: Kysymys!] Onko näin, ministeri Juuso?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sieltä ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.31 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun sairaalaverkkolakia tehtiin, me punnitsimme kaikkia niitä alueita, missä oli poikkeuslailla voimassa oleva ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys. Niitä oli useita. Yksi niistä oli Ivalo, toinen oli Kuusamo, sitten oli monia muita. Ihan yksimielisesti ministerityöryhmässä ja virkamiesten kanssa katsoimme, että Ivalon yöpäivystystä tai Kuusamon yöpäivystystä ei voi lakkauttaa, [Timo Heinonen: Oikein!] vaan hyvinvointialueille pitää antaa mahdollisuus ylläpitää niitä jatkossakin. Tämä johtuu ennen kaikkea siitä, että etäisyydet ovat kovin pitkiä. Lapissa ympärivuorokautisesti päivystäviä yksiköitä on vain kolme: Ivalo, Rovaniemi ja Kemi. Tämä on ehdottomasti se minimi, mitä siellä minun mielestäni ja hallituksen mielestä pitää olla. En katsoisi, että tätä voidaan... [Aki Lindén: Mutta otitte rahat pois!]

Hyvinvointialueet ovat itse lähteneet hakemaan säästöjä kovalla kädellä ja siinä ovat esittäneet sitten myöskin tätä, että Ivalon yöpäivystys lakkautettaisiin. [Eduskunnasta:

Punkt i protokollet PR 105/2025 rd

Herranjestas! — Perussuomalaisten ryhmästä: Keskustan johdolla!] Itse en tätä kannata ja kritisoin tätä esitystä.